

Нови вредители по декоративни и овощни култури заплашват Европа

Автор(и): Боряна Катинова, Централна лаборатория по карантина на растенията

Дата: 10.10.2021 Брой: 10/2021

Euplatypus parallelus (Fabricius) и *Pochazia shantungensis* Chou & Lu 1977 са вредители с особен значение поради широкият кръг от гостоприемници, който включва икономически важни овощни и декоративни култури, широко разпространени на територията на Европа. Поради големия риск от пренасянето и разпространението им посредством международната търговия те са включени в списъка с предупреждение за нови вредители (Alert List) на Европейска и Средиземноморска Организация растителна Защита (EPPO).

***Euplatypus parallelus* (Fabricius) (Coleoptera: Curculionidae: Platypodinae)**

Неприятелят е корояден бръмбар, за който се съобщава, че причинява висока смъртност по различни декоративни дървета. Видът е свързан с гъбни патогени от род *Fusarium*. В Европа *E. parallelus* е залавян няколко пъти върху дървен опаковъчен материал от Индия, дървен материал от *Entandrophragma cylindricum* (махакон от сапели) от Конго, трупи от *Tetraberlina bifoliata* от Камерун. Бръмбари са уловени в уловки, разположени на пристанището La Rochelle (Франция).

Разпространение

E. parallelus произхожда от Централна и Южна Америка и се е разпространил в Африка, Азия и Океания, вероятно посредством търговията с дървен материал. В Азия за първи път е регистриран през 70 -те години на миналия век в Шри Ланка и оттогава е докладван в голяма част от континента, последно в Индия (2012 г.) и Китай (за първи път на остров Хайнан през 2016 г. и Юнан през 2019 г.).

Разпространен е широко в:

Северна Америка - Мексико, САЩ (Калифорния, Флорида, Хавай, Тексас), Централна и Южна Америка, Карибите и Океания (Австралия, Папуа Нова Гвинея).

Африка - Ангола, Камерун, Чад, Конго, Кот д'Ивоар, Екваториална Гвинея, Габон, Гана, Гвинея, Кения, Мадагаскар, Нигерия, Сао Томе и Принсипи, Сенегал, Сейшели, Сиера Леоне, Южна Африка, Танзания, Того, Уганда, Заир.

Азия - Бангладеш, Бруней Даруссалам, Камбоджа, Китай, Индия, Индонезия, Лаос, Малайзия, Филипини, Саудитска Арабия, Сингапур, Шри Ланка, Тайван, Тайланд.

Засега не е установен в Европа.

Гостоприемници

Видът е полифаг, без предпочитание към определени семейства растения. Напада 82 вида от 25 семейства: *Anacardiaceae*, *Apocynaceae*, *Arecaceae*, *Bignoniaceae*, *Bombacaceae*, *Burseraceae*, *Caesalpinaceae*, *Euphorbiaceae*, *Leguminaceae*, *Meliaceae*, *Mimosaceae*, *Moraceae*, *Cecropia*, *Ficus*, *Nyctaginaceae*, *Oleaceae*, *Papilionaceae*, *Pinaceae*, *Polygonaceae*, *Sapindaceae*, *Taxodiaceae*, *Ulmaceae*, *Verbenaceae*.

Вреди основно на голям брой тропически и субтропични дървесни растения, като: *Acacia* spp. (акация), *Ficus* spp. (фикуси), *Anacardium occidentale* (кашу), *Areca catechu* (бетелов орех), *Cocos nucifera* (кокос), *Eucalyptus* spp. (евкалипт), *Hevea brasiliensis* (каучуково дърво), *Khaya senegalensis* (африкански махагон), *Mangifera indica* (манго), *Persea americana* (авокадо), *Tectona grandis* (тиково дърво), *Pinus oocarpa* и др.

Повреди

Повредите се причиняват от възрастните и ларвите, които формират галерии дълбоко в дървесината и свързаните с вредителя патогенни гъби. Външните признаци са входящи отвори по ствола и клоните, които обикновено се уплътнени с бели корковидни образувания. Често се наблюдава натрупване на дървесен прах в основата на ствола на засегнатите дървета, увяхване, опаднали листа и изсъхване на цели дървета. Вътрешните стени на галериите са тъмени на цвят, поради действието на симбиотичните гъбични патогени, пренасяни от насекомото (например *Fusarium* spp.).

E. parallelus напада както отслабени и загиващи (стресирани от различни фактори) растения, така и здрави дървета.

Отрицателното въздействие в резултат от развитието на вредителя е свързано с влошаване търговската стойност на дървесината, намаляване на производството на декоративни и овощни видове, а при силни нападения – загиване на дърветата.

Биология

Има ограничена информация за биологията на насекомото, но са направени наблюдения върху жизнения цикъл на *E. parallelus* върху каучукови дървета в Бразилия. Установено е, че мъжките създават брачни камери, в които копулират с една женска. Тя изгризва странични разклонения – галерии, и снася в тях яйцата си на малки групи. Ларвите се хранят и изгризват галерии под кората и в дървесината на дърветата, които завършват с какавидни камери. При този вид се наблюдават няколко припокриващи се поколения едновременно. Прекарва приблизително 9 месеца от жизнения си цикъл в гостоприемника, през различните етапи от развитието си.

Морфология

Възрастните бръмбари са с дължина между 3,8 и 4,5 мм и имат жълтеникаво-кафяв до кафяв цвят, като елитрите са стеснени назад и силно удължени, имат по-тъмно кафяви върхове.

Пренасяне

Няма подробна информация за естественото разпространение на *E. parallelus*.

Най-често се пренася с дървесина, дървен опаковъчен материал, гостоприемни растения за засаждане от страни, където вредителят е разпространен. Видът обикновено атакува растения с диаметър повече от 10 см.

***Pochazia shantungensis* Chou & Lu 1977 (Hemiptera: Ricaniidae)**

Видът е класифициран като инвазивен, тъй като засяга земеделските стопанства, напада както декоративни, така и овощни дървета. Страната на произход е Китай, разпространен е и в Република Корея. Установяван е при внос на растения гостоприемници в Турция и във Франция.

Разпространение

Pochazia shantungensis е описан за първи път в Китай през 1977 г. Той е въведен в Република Корея през 2010 г. и бързо се разпространява.

За първи път е установен през 2018 г. в европейската част на Турция (впоследствие е намерен и от азиатската страна на района на Истанбул) и в Южна Франция.

Гостоприемници

P. shantungensis е изключителен полифаг, с данни за нападение на над повече от 200 растителни вида в 81 семейства, сред които, представители на род: *Acer*, *Aster*, *Ailanthus*, *Albizia*, *Alnus*, *Amorpha*, *Angelica*, *Arachniodes*, *Aralia*, *Boehmeria*, *Bothriochloa*, *Broussonetia*, *Brucea*, *Camellia*, *Capsicum*, *Castanea*, *Chaenomeles*, *Chenopodium*, *Clematis*, *Cornus*, *Corydalis raddeana*, *Corylus heterophylla*, *Cucurbita*, *Diospyros*, *Echinochloa*, *Eleutherococcus*, *Euonymus*, *Ginkgo*, *Helianthus*, *Hibiscus*, *Humulus*, *Ilex*, *Impatiens*, *Juglans*, *Ligustrum*, *Lycium*, *Malus*, *Morus*, *Paulownia*, *Persicaria*, *Phytolacca*, *Polygonum*, *Populus*, *Prunus*, *Pseudocydonia*, *Pyrus*, *Quercus*, *Rhododendron*, *Ricinus*, *Robinia*, *Rosa*, *Rubus*, *Rumex*, *Salix*, *Smilax*, *Solanum*, *Taxus*, *Toxicodendron*, *Vaccinium*, *Veronica*, *Viburnum*, *Vitis*, *Zelkova*, *Ziziphus* и др.

Напада някои основни овощни видове като *Malus domestica* (ябълка), *Pyrus communis* (круша), *Juglans regia* (орех).

Повреди

Този вредител директно причинява щети по растенията чрез смучене на сок от листата, както и чрез увреждане на младите клонове при яйцеснасяне. Индиректно предизвиква развитието на плесени по листата в резултат на отделянето на медена роса.

Биология

Видът развива едно поколение годишно в Република Корея и две поколения годишно в Китай. Презимува във фаза яйца, разположени на зиг-заг по кората на клоните на дърветата. Те са покрити с бели восъчни нишки. След като презимуват презимува, през май се появяват нимфите, които предпочитат тревисти растения. Последните фази на развитие и възрастните се срещат по дървесните видове. Възрастните се наблюдават от края на юни - началото на юли месец.

Морфология

Дължината на тялото на *P. shantungensis* може да варира в зависимост от пола. Мъжките обикновено са с дължина на тялото 7,5 - 7,8 мм и до 14,4 мм при размах на предните крила. Женските са по-големи с дължина на тялото 8,3 - 8,8 мм, а при размах на предните криле достигат до 15,3 мм. Оцветяването на тези насекоми варира от тъмнокафяво до черно. Предните крила са тъмнокафяви, но имат елипсовидно бяло петно в двата външни края.

Пренасяне

Липсват данни за естественото разпространение на *P. shantungensis*, но възрастните могат да летят и имат висока степен на мобилност. Нимфите също са подвижни. На големи разстояния вредителя се разпространява посредством търговията с растения за засаждане.